

Beleidsplan Sociaal Domein 2019-2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 De opbouw van dit beleidsplan	4
1.2 Visie	4
2. Het werkveld Sociaal Domein in beeld	6
2.1 De Jeugdwet	6
2.2 Wet maatschappelijke ondersteuning	6
2.3 Participatiewet	8
2.4 Overige wetgeving	8
2.5 Thema's en projecten	9
3. Input voor een verdere uitwerking van onze visie	13
3.1 Coalitieakkoord: Vijfpartijenakkoord Raadsprogramma 2018 – 2021	13
3.2 Tussenevaluatie Wmo Beleidsplan 2015 - 2018	13
3.3 Adviesraad Sociaal Domein	14
3.4 Cliëntenraad Participatiewet	15
3.5 Gezondheidsbijeenkomst 'Gezond Verstand'	15
3.6 Seniorenraad Laarbeek	16
3.7 Partners uit het Sociaal Domein	17
4. Verdere uitwerking van de visie	18
4.1 Het Sociaal Domein	18
4.2 Inclusie; iedereen doet mee	18
4.3 Maatwerk; het verschil maken	18
4.4 Integraliteit; samenwerking	19
4.5 Regievoering en kostenbeheersing	20
4.6 Transformatie; in goede samenwerking / het verschil maken/ voor iedereen	20
5. De visie in de praktijk	22
5.1 Vrijwilligerswerk en mantelzorg: een sterke nulde lijn	22
5.2 Participatie	22
5.3 Aanpak laaggeletterdheid en armoedebestrijding/schulddienstverlening	23
5.4 Sport en bewegen & gezondheid	24
5.5 Jeugd(zorg) en vergrijzing	25
5.5.1 Jeugd(zorg)	25
5.5.2 Vergrijzing	26
5.6 Veiligheid	26
5.7 Positionering, samenstelling en aansturing van de teams in het sociaal domein	25
6. Resultaatafspraken en verantwoording	28
7. Financiële paragraaf	29
7.1 Budgetten in het sociaal domein	29

Begrippenlijst

1. Inleiding

Met de decentralisatie van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Participatiewet hebben gemeenten er in 2015 veel taken en verantwoordelijkheden bij gekregen in de zorg en ondersteuning aan hun inwoners. In de afgelopen jaren is de aandacht vooral gericht geweest op het afzonderlijk inpassen van elk van deze transities in de best passende lokale en regionale context. In Laarbeek zijn veel taken en verantwoordelijkheden betreffende de uitvoering van deze transities belegd bij de uitvoeringsorganisatie van de vijf Peelgemeenten en bij Senzer. De uitvoeringsorganisatie Peelgemeenten vertegenwoordigt Laarbeek ook in de jeugdzorgregio Zuidoost-Brabant. Niet alleen wat betreft inkoop maar ook inhoudelijk wordt op hoofdlijnen gezamenlijk opgetrokken in de regio van de 21.

Het lokale veld blijft de plaats waar het verschil gemaakt moet worden. Hoe we dat verschil gaan maken wordt beschreven in dit beleidsplan. Het is een 'lokaal plan', de regionale GR partners, Peelgemeenten en Senzer, zijn gekend als partners. Aansluiting op het regionaal beleid is een nadrukkelijk thema op de betreffende beleidsterreinen.

Nu de drie decentralisaties geland zijn is het wenselijk meer vorm en inhoud te geven aan de transformatie. Dat doen we met dit beleidsplan. Drie thema's zijn hierbij leidend: maatwerk, integraliteit en inclusie.

Maatwerk staat voor het in de context plaatsen van de vraag om tot passende zorg te komen. Hier zit het recht op ongelijkheid aan vast: contextfactoren, bijvoorbeeld de sterkte van het eigen netwerk, maken het verschil en kunnen bepalend zijn voor de zorg die ingezet wordt.

Integraliteit staat voor verschillende niveaus van samenwerking; Op en rond de nulde lijn tussen professionals en vrijwilligers; tussen professionals in het sociaal domein onderling, verbinding en ont-schotting; ambtelijke en bestuurlijke samenwerking in de regio zuidoost Brabant en op het niveau van de vijf Peelgemeenten.

Inclusie; Iedereen doet mee! was het thema van het beleidsplan WMO. Dat thema is nog steeds actueel. Waar mogelijk moet iedereen mee kunnen doen. Inclusie vraagt ook om: praat met mij, niet over mij.

Ons streven hierbij is dat wij de inwoners van Laarbeek die vorm van zorg en ondersteuning geven die ze op dat moment nodig hebben.

We willen de door ons gewenste inhoudelijke ontwikkelingen realiseren. Tegelijkertijd willen we de kosten van zorg beheersbaar houden. Het lukt ons niet om met de kosten van de zorg en ondersteuning die we verlenen binnen de budgetten te blijven die we van het Rijk ontvangen. In dit licht trekken wij de regievoering in het sociaal domein naar ons toe.

Drie jaar na deze decentralisaties wordt dit beleidsplan geschreven tegen de achtergrond van noodzakelijke inhoudelijke doorontwikkelingen én forse financiële tekorten op de budgetten. Dat doet niets af aan ons streven, maar voegt wel een dimensie toe aan het vraagstuk om tot kostenbeheersing te komen in het sociaal domein. Dit vraagstuk ziet er als volgt uit:

- Aanneمة bij de transities, met name jeugdzorg, is dat investeren in lichte vormen van zorg in het lokale veld, de inzet van zwaardere vormen van zorg voorkomt, bijvoorbeeld jeugdzorg met verblijf.

- Hier staat tegenover dat als risico bij de transities steeds benoemd is dat het dicht bij de vraag organiseren/aanbieden van zorg, in ieder geval tijdelijk een aanzuigende werking kan hebben en daarmee leidt tot een toename van de vraag naar zorg.
- Een overgroot deel, $\pm 80\%$, van het budget voor jeugdzorg wordt besteed aan de zwaardere vormen van zorg. Deze vormen van zorg worden regionaal ingekocht door de uitvoeringsorganisatie van de vijf Peelgemeenten. Op deze uitgaven kunnen we als Laarbeek slechts indirect sturen, via de uitvoeringsorganisatie. We werken dan ook intensief samen met de uitvoeringsorganisatie Peelgemeenten en gaan gezamenlijk op zoek naar mogelijkheden om goede zorg zo goedkoop mogelijk aan te bieden. Waar we directe sturing op hebben zijn onze lokale uitgaven. Deze constatering komt er op neer dat we als Laarbeek veel invloed hebben op een beperkt deel van onze uitgaven en relatief weinig invloed op het grootse deel van de uitgaven in het sociaal domein.

Bovenstaande maakt duidelijk dat de opdracht om binnen de beschikbare budgetten te blijven bijzonder ingewikkeld is. Dit laat onverlet dat we hier in Laarbeek wel mee bezig gaan en sturing geven waar we kunnen.

Kostenbeheersing in het sociaal domein zien we als een maatschappelijk vraagstuk: een belangrijk deel van de oplossing ligt bij de inwoners die een beroep doen op een vorm van door ons te leveren zorg. Wij gaan daarbij het uitgangspunt dat steeds gekozen wordt voor de goedkoopst adequate vorm van passende zorg. We vragen een mate van wederkerigheid van onze inwoners, die zich uit in een gedeelde verantwoordelijkheid, om ook in hun situatie tot de goedkoopst adequate vorm van passende zorg te komen.

Deze en andere richtinggevende uitgangspunten, zoals het aanspreken van het eigen netwerk, worden procedureel geïmplementeerd in de primaire processen van het sociaal domein.

Met het versterken van de nulde en eerste lijn blijft het streven er op gericht om zoveel mogelijk zorg en ondersteuning lokaal uit te voeren. Als geïndiceerde vormen van zorg worden ingezet gebeurt dit op basis van goed afgebakende opdrachten met heldere doelstellingen. In samenwerking met de uitvoeringsorganisatie wordt (streng) toegezien op naleving van de overeengekomen zorg.

Met dezelfde uitvoeringorganisatie zoeken we op basis van monitoring van de beschikbare data uit het registratiesysteem, naar sturingsmogelijkheden. Hierbij valt te denken aan het aanbieden van alternatieve, collectieve voorzieningen of 'second best' vormen van zorg.

Ook in samenwerking met de uitvoeringorganisatie zoeken we via inkoopovereenkomsten, naar mogelijkheden om ook met de aanbieders van de zwaardere vormen van zorg afspraken te maken om tot kostenbeheersing te komen. In de regio Zuidoost Brabant blijven we problemen met de uitvoering van de drie transities onder de aandacht brengen van het rijk: onder andere de financiële tekorten en bijvoorbeeld het invoeren van een abonnementstarief bij de wmo.

Waar we in de praktische uitvoering de grenzen van onze verantwoordelijkheden opzoeken, bijvoorbeeld bij de wijze waarop we de aansluiting met de huisartsen vorm en inhoud geven of de ondersteuning die we bieden aan mensen met een lage loonwaarde, gaan we op zoek naar vormen van cofinanciering door een zorgverzekeraar.

1.1 De opbouw van dit beleidsplan

In paragraaf 1.2 geven we kort de visie weer die richting geeft aan dit beleidsplan.

In hoofdstuk 2 bieden we inzicht in de huidige werkzaamheden in het Laarbeeks Sociaal domein. Dat doen we omdat dit het eerste beleidsplan is dat het hele sociaal domein bestrijkt en niet zoals voorheen een deel daarvan, met het WMO beleidsplan of het Plan lokaal gezondheidsbeleid. We geven geen uitputtende beschrijving van wat we als gemeente doen, maar willen een indruk geven van wat het sociaal domein omvat.

In hoofdstuk 3 geven we de input voor dit beleidsplan weer zoals dat door het nieuwe college, de diverse adviesraden en andere belanghebbenden is aangereikt. Dit is input voor een verdere uitwerking van onze visie in hoofdstuk 4. Die uitgewerkte visie verwoorden we in een aantal thema's die richtinggevend zijn voor wat we de komende periode gaan doen. Hoe dat zijn vertaling vindt in de praktijk maken we in hoofdstuk 5 duidelijk aan de hand van onderwerpen waar we mee aan de slag gaan.

In hoofdstuk 6 geven we weer hoe we met onze partners gaan werken aan resultaten en verantwoording. Tot slot komt in hoofdstuk 7 de financiële paragraaf aan bod.

1.2 Visie

De visie die richting geeft aan dit beleidsplan is verwoord in de subtitel van de 'Toekomstvisie Laarbeek 2020'

'Ruimte geven aan een vitale zorgzame samenleving'

Op hoofdlijnen dekt dit de lading, ons gezamenlijk streven in Laarbeek is nog steeds gericht op het realiseren van een 'vitale en zorgzame samenleving'.

Deze visie wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 4.

2. Het werkveld Sociaal Domein in beeld

De lokale opgave is met de decentralisatie van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet, uitgebreid met verschillende werkzaamheden. Met de thema's laaggeletterdheid en armoede/schulddienstverlening wordt de opgave die voor ons ligt nog omvangrijker. Naast de uitvoering van vooral wettelijke taken doen we lokaal ook dingen die in de vorige bestuursperiode, of zelfs nog daarvoor, al zijn vastgelegd. Zoals in het Wmo-beleidsplan 2015-2018, de toekomstvisie 2020, toekomstvisie 2030, of naar aanleiding van landelijke of lokale ontwikkelingen, zoals het veranderproces met de sportverenigingen.

Hieronder brengen we in hoofdlijnen in beeld wat we in Laarbeek doen in het sociaal domein. Hiermee geven we een eerste afbakening van dat begrip.

2.1 De Jeugdwet

De Jeugdwet regelt de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp, waaronder ook de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen.

De uitvoering van de Jeugdwet is belegd bij de Uitvoeringsorganisatie Peelgemeenten. De uitvoering van 'de toegang' doen we lokaal, deze is belegd bij het Gebiedsteam Jeugd. Goede samenwerking en afstemming tussen de uitvoeringsorganisatie en het lokale veld is een kritische succesfactor voor het slagen van de decentralisatie Jeugd en de transformatie die daar aan verbonden is.

Naast het functioneren als 'toegang' voert het lokale Gebiedsteam Jeugd ook ambulante vormen van jeugdzorg uit. De professionals van het Gebiedsteam Jeugd vormen de 'eerstelijnszorg' in Laarbeek. Het streven is erop gericht om zoveel mogelijk ambulante vormen van jeugdzorg te laten uitvoeren door de eerste lijn.

In 2017 zijn we gestart met een pilot om de aansluiting op de huisartsen te verbeteren. Een jeugdpsycholoog sluit voor een aantal uur per week aan bij elke praktijk van de huisartsen én zij biedt voor circa 12 uur per week ondersteuning aan het Gebiedsteam Jeugd.

Een verbeterde samenwerking met de huisartsen in Laarbeek leidt tot een sterker eerstelijnsaanbod voor jeugdzorg. De aanname die hier aan vast zit is dat een sterker eerstelijnsaanbod het gebruik van de tweede lijn (specialistischer vormen van jeugdzorg) doet afnemen.

Inhoudelijk geven we er de voorkeur aan dat kinderen dicht bij huis behandeld worden zodat ook de context, het gezin en het netwerk rondom het gezin, beter betrokken kan worden bij de hulpverlening. Daarbij is gebruik van eerstelijnszorg in plaats van tweedelijnszorg kostenbesparend.

2.2 De Wet maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren en mee kunnen doen in de maatschappij. De uitvoering van de Wmo is belegd bij de Uitvoeringsorganisatie Peelgemeenten

Lokaal verzorgen we de verstrekking van de volgende voorzieningen; hulpmiddelen, vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen, en hebben we de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van dagbesteding, huishoudelijke ondersteuning, individuele begeleiding, kortdurend verblijf en beschermd wonen. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en de bestrijding van huiselijk geweld. De lokale uitvoering is belegd bij het Gebiedsteam 18+, bestaande uit Wmo-consulenten, maatschappelijk werk (Lev Groep), dorpsondersteuners (Stichting VIERBINDEN) en participatiecoaches (Senzer).

De afgelopen jaren hebben we lokaal verschillende taken uitgevoerd die voortkomen uit de Wmo en die de komende jaren voortgezet worden:

- *Cliëntondersteuning*

Met de decentralisatie is het organiseren van (onafhankelijke) cliëntondersteuning een gemeentelijke aangelegenheid geworden. VIERBINDEN verzorgt de coördinatie. In eerste instantie wordt er gezocht naar een mogelijke cliëntondersteuner binnen het eigen netwerk. Indien deze mogelijkheid er niet is kan er een vrijwilliger ingezet worden of een professionele organisatie (zorgadvies van der Plas, Zorgbelang of MEE). Zorgbelang treedt op als er geschillen en conflicten zijn.

- *Cliëntervaringsonderzoek*

De gemeenten moeten jaarlijks in opdracht van het Rijk een (kwantitatief) cliëntervaringsonderzoek Wmo uitvoeren. In het voorjaar wordt dit onderzoek uitgevoerd in Laarbeek. Resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd op www.waarstaatjegemeente.nl. Deze resultaten geven mede input aan het lokale kwalitatieve onderzoek.

- *Doelgroepenvervoer*

Laarbeek heeft het doelgroepenvervoer samen met Gemert-Bakel belegd in Mobitax. De overige 18 gemeenten uit de regio zijn aangesloten bij de Taxbus. In 2019 wordt bekeken of Laarbeek het doelgroepenvervoer blijft uitvoeren via Mobitax of mee gaat doen met de Taxbus gemeenten.

- *Dementievriendelijk Laarbeek*

Steeds meer mensen krijgen (op jonge leeftijd) te maken met dementie. Om te zorgen dat mensen met dementie langer thuis kunnen wonen, de juiste zorg krijgen en blijven deelnemen aan het maatschappelijke leven is het belangrijk dat Laarbeek dementievriendelijk is. Dit doet zij in samenwerking met de inzet van professionals en inwoners in werkgroepen. In 2018 is er een Alzheimer café Gemert-Bakel – Laarbeek opgezet. Deze zal ook in 2019 voortgang krijgen.

- *Beschermd wonen*

Vanuit de peelgemeenten wordt deelgenomen aan de leerkring beschermd wonen. De decentralisatie naar de gemeente zal naar verwachting in 2022 plaatsvinden. Komende jaren staan in het teken van voorbereiden op deze decentralisatie.

- *Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers*

Het mantelzorgsteunpunt en ondersteuning aan vrijwilligers is onder gebracht bij ViERBINDEN. Laarbeek kent de mantelzorgwaardering, een maatwerkvoorziening die beheerd wordt door onze teams Zorg en Welzijn. Daarnaast wordt ieder jaar het vrijwilligerscompliment door ViERBINDEN uitgereikt.

2.3 Participatiewet

Het doel van deze wet is tweeledig. Enerzijds is het een inkomensvoorziening voor de minimale bestaanskosten. Anderzijds, en daar ligt ook de nadruk, beoogt deze wet om meer mensen, en met name mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, aan de slag te krijgen. De uitvoering van de Participatiewet ligt bij Senzer.

Als inkomensvoorziening, ook bekend als “de bijstand”, biedt de Participatiewet een inkomen aan inwoners, wanneer deze echt geen andere vorm van inkomen of vermogen hebben om in hun eigen bestaan te voorzien. De Participatiewet is de laatste inkomensvoorziening in het sociale zekerheidsstelsel. Met deze uitkering kan de inwoner zich voorzien in de meest noodzakelijke kosten van bestaan.

De nadruk ligt op de toeleiding naar arbeid. Sommige inwoners hebben dusdanig goede kansen op werk, dat zij ook zonder hulp snel werk kunnen vinden. Andere inwoners hebben wel hulp nodig. Zij kunnen belemmeringen hebben in hun kansen en mogelijkheden, vanwege een (te) lange periode van werkloosheid of onvoldoende kwalificaties.

Er is ook een grote groep inwoners, die vanwege fysieke, verstandelijke of geestelijke beperkingen niet in staat is om geheel zelfstandig betaald werk te verkrijgen en te behouden. Vanuit de Participatiewet kunnen instrumenten worden ingezet om deze groep toch aan werk te helpen. Bijvoorbeeld met een loonkostensubsidie of door begeleiding te leveren op het werk.

Ten slotte zijn er inwoners, die in het geheel niet in staat zijn om productieve arbeid te verrichten. Voor deze mensen wordt bekeken of zij via dagbesteding of vrijwilligerswerk maatschappelijk kunnen participeren.

Voor de laatste twee groepen is het lokale netwerk belangrijk. Daarom zijn Participatiecoaches van Senzer lokaal werkzaam, actief in het lokale netwerk en betrokken in het Gebiedsteam 18+.

2.4 Overige wetgeving

We zijn niet alleen verantwoordelijk voor de uitvoering van de drie transities, maar ook voor de uitvoering van de volgende wetten:

- Wet Publieke Gezondheid; collectieve preventie, uitvoering van infectieziektebestrijding, uitvoering van de jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg vallen hieronder. In onze regio is de uitvoering van deze wet belegd bij de Zorgboog (0 tot 4 jaar) en de GGD (5 tot 100+ jaar). Al geruime tijd worden gesprekken gevoerd over een integrale uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (0-18 jaar) door één organisatie.
- Leerplichtwet; de leerplichtwet maakt ons verantwoordelijk voor het in dienst hebben van een leerplichtambtenaar die toeziet op de naleving van deze wet.

- Wet tijdelijk huisverbod; bij het huisverbod wordt de pleger van huiselijk geweld tijdelijk de toegang tot de woning onttrokken. Hiermee ontstaat een periode van intensieve inzet van hulpverlening. Het huisverbod wordt afgegeven door de burgemeester.
- Wet aanpak woonoverlast; de wet aanpak woonoverlast geeft de burgemeester de mogelijkheid tot het verstrekken van een maatregel in geval van overlast. Deze wet dient zijn plek te krijgen in de APV (Algemene plaatselijke verordening) alvorens deze ingezet kan worden.
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening; wij zijn verantwoordelijk voor het aanbieden van schuldhulpverlening. Hoe we dat doen is aan de gemeente zelf. Dit wordt vastgelegd in het Beleidsplan Schulddienstverlening Peelgemeenten (regionale afspraken) en het Beleidsplan Schulddienstverlening Laarbeek (lokale invulling).

2.5 Thema's en projecten

Als gemeente hebben we veel taken en verantwoordelijkheden vanuit de hierboven beschreven wetgeving. Daarnaast doen we lokaal nog veel meer binnen het Sociaal Domein. Hieronder worden werkzaamheden en projecten beschreven die op dit moment uitgevoerd worden en waar we de komende jaren aandacht aan blijven besteden. Deze projecten komen veelal voort uit de thema's die beschreven zijn in het Wmo-beleidsplan 2015-2018 en de Toekomstvisie 2020 en 2030.

- *Ontwikkeling sociale veiligheid*

We zijn gestart met het ontwikkelen van beleid op het thema sociale veiligheid.

Speerpunten daarin zijn het implementeren van het AVE model (Aanpak Voorkom Escalatie) en de opzet van een MPC-overleg (Multi Problem Casuïstiek). AVE staat voor een integrale aanpak ter voorkoming van escalaties bij huishoudens met oplopende problematiek. Het doel is het voorkomen, dan wel zo snel mogelijk beëindigen van een escalerende situatie. Kenmerken voor het AVE model is de opschalingsstructuur die bestaat uit vier fasen: AVE1, AVE2, AVE3, AVE4. In elke fase neemt het regievermogen van de burger af. Bij AVE1 heeft de inwoner totale regie. Bij AVE2 is aanvulling of ondersteuning nodig. Bij AVE3 en AVE4 is overname van de regie noodzakelijk, in het belang van de burger en de openbare veiligheid. De kracht van het model is dat het professionals duidelijkheid biedt wanneer in een casus opgeschaald moet worden.

Een belangrijke rol in het AVE model wordt vervuld door de procesregisseur. Deze komt in beeld als opgeschaald is naar AVE3.

- *Preventiebeleid Jeugd*

In de werkgroep Jeugd en Veiligheid wordt elk trimester een thema centraal gesteld en aangepakt vanuit de pijlers beleid en regelgeving, handhaving, educatie en voorlichting. Thema's als online veiligheid en mediawijsheid (waaronder sexting), veilig uitgaan & vrije tijd, depressie/suicide en somberheid en maatschappelijke participatie komen aan bod. De werkgroep wordt gevormd door politie, GGD, Team Jeugd Laarbeek, Novadic – Kentron, voortgezet onderwijs, HALT, VIERBINDEN en gemeente Laarbeek.

- *GGZ in de wijk / Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) / Bemoeizorg*

In oktober 2018 beschikt de gemeente over een sluitende aanpak betreffende personen met verward gedrag. Deze is opgenomen in de notitie sociale veiligheid. Als gemeente Laarbeek nemen wij deel

aan een regionaal samenwerkingsverband. Daarnaast dienen wij lokaal te voorzien in een sluitend signaleringsnetwerk en een sluitende lokale toegang. Het uitrollen van het AVE model en de start van het MPC overleg zijn hierin de laatste bouwstenen.

- *Hoe sterk is uw netwerk*

Er wordt steeds meer een beroep gedaan op de zelfredzaamheid van inwoners. Hiervoor is het belangrijk dat inwoners hun sociale netwerkkaart goed in beeld hebben en versterken waar nodig. Vanaf 26 maart tot 1 juli 2018 werd een pilot uitgevoerd waarin de doelgroep 65+ bewust gemaakt wordt van het versterken van hun eigen netwerk. In het najaar van 2018 zal er gewerkt worden aan borging van dit project en worden vervolgstappen ondernomen voor de komende jaren.

Deze pilot wordt gesubsidieerd door de gemeente en door CZ. VIERBINDEN, Koepel van zorg coöperaties Zuid-Nederland, seniorenraad en de gemeente voerden gezamenlijk het project uit.

- *Buurtsportcoaches*

Laarbeek neemt deel aan het Rijksprogramma Brede Impuls Combinatiefuncties / Sport en bewegen in de buurt. Het doel is dat meer mensen kunnen sporten en bewegen in hun eigen omgeving en dat de sportsector samenwerkt met onderwijs, gezondheidszorg, kinderopvang, jeugd- en ouderenzorg. Het (rijks)doel om in te zetten op bewegen en een gezonde leefstijl is preventie volksgezondheid. Als mensen gezonder leven en fitter zijn, vertaalt dat zich in minder zorgkosten. De rijksregeling subsidieert de inzet van (buurt)sportcoaches, de gemeente is verantwoordelijk voor de cofinanciering. De subsidiemiddelen zijn structureel van aard, de opzet is ook om structureel deel te blijven nemen aan deze regeling. In 2018 staat het inhoudelijk en financieel borgen van de inzet van sportcoaches vanaf 2019 en verder centraal.

- *Laarbeek Actief*

De inzet van de sportcoaches zie je inhoudelijk terug in het samenwerkingsverband 'Laarbeek Actief'. Dit is een samenwerking tussen private en publieke partijen. Doel van deze samenwerking is het stimuleren van bewegen en een gezonde leefstijl bij alle doelgroepen, van jong tot oud. Diverse burgerinitiatieven en projecten worden ondersteund door Laarbeek Actief. De diversiteit binnen de samenwerking maakt dat Laarbeek Actief, naast gezondheidsbevordering, zorgt voor integratie en verbinding van verschillende activiteiten binnen het sociaal domein (zorg voor jeugd, sociale netwerken, aandacht voor kwetsbare doelgroepen, ondersteunen van vrijwilligerswerk).

- *Buitensportverenigingen*

Met vijf verenigingen is een proces gestart om te kunnen ontwikkelen tot toekomstbestendige clubs. Met de voetbalverenigingen en korfbalclub is in december 2017 een afsprakenkader ondertekend dat gaat over beheer en onderhoud van accommodaties. Begin juli 2018 is een gezamenlijk toekomstplan gepresenteerd, dat de komende jaren verder uitgewerkt en uitgevoerd wordt door de verenigingen en gemeente. Thema's in het toekomstplan zijn onder andere duurzaamheid, vernieuwend aanbod, capaciteit / beheer en onderhoud en vrijwilligers. Een platform met vertegenwoordigers van clubs en gemeente, 'Laarbeek Verenigt', geeft sturing aan dit proces. Mogelijk dat op termijn ook andere verenigingen aansluiten bij het platform 'Laarbeek Verenigt'.

Met een bredere vertegenwoordiging van sportverenigingen wordt gewerkt aan maatschappelijke thema's, zoals een vrijwilligersacademie, ondersteuning, samenwerking en normen en waarden

- *Gezonde voeding*

Het stimuleren van een gezond eetpatroon blijft van belang. Samen met de GGD Brabant-Zuidoost moedigen we gezonde kantines en gezonde scholen aan en ondersteunen we hierbij. Het voedselver-spillingsproject LOVE Food Company wordt in 2018-2019 als pilot verder uitgewerkt.

- *Uniek Sporten de Peel*

Via het samenwerkingsverband Uniek Sporten de Peel is er aandacht voor aangepast sporten en versterking van mogelijkheden in de Peelregio. Meer mensen met een beperking aan het sporten krijgen is het doel. Dit doen we samen met de Peelgemeenten.

- *Bevorderen en ondersteunen initiatieven op het gebied van sport en bewegen*

Het aanjagen en ondersteunen van initiatieven op het gebied van sport en bewegen blijft ook de komende jaren van belang. Denk hierbij aan projecten zoals de Gezondheidsrace Laarbeek, Expeditie Laarbeek (voor jeugd), sportkennismakingsdagen en het borgen van succesvolle activiteiten (wandelvierdaagse, KUBB toernooi, scholenbootcamp, straatvoetbaltoernooi etc.). Dit gebeurt onder de vlag van Laarbeek Actief.

- *Laaggeletterdheid*

Voor de aanpak van laaggeletterdheid is in mei 2017 het Taalhuis Laarbeek opgericht. Dit is een samenwerkingsverband van verschillende organisaties; VIERBINDEN, Bibliotheek de Lage Beemden, ROC Ter Aa, Stichting Lezen en Schrijven en de gemeente Laarbeek. Onder het Taalhuis ligt een samenwerkingsconvenant. Hierin is opgenomen wie van de betrokken samenwerkingspartners welke activiteiten uitvoert. Samenvattend kan gezegd worden dat met het totaal aan activiteiten gebouwd wordt aan een sociale infrastructuur waarin vraag en aanbod voor laaggeletterden bij elkaar gebracht worden. Dat vraagt erom dat 'signaleren van laaggeletterdheid en doorverwijzen naar passend aanbod' routineuze handelingen worden van betrokken professionals en vrijwilligers. Omdat het bij laaggeletterdheid, net als bij armoede, in de meeste gevallen gaat om een verstopt maatschappelijk probleem, vraagt dit om een systematische lange termijn aanpak waarmee voorzien kan worden in een bredere en structurele behoefte van een substantieel deel van de Laarbeekse bevolking.

- *Implementeren nieuwe wetgeving Inburgering en Participatie*

Vanaf 2020 zal de regie met betrekking tot de inburgering van nieuwkomers weer bij de gemeente liggen. Dit betekent dat we met elke nieuwkomer van buiten de EU een persoonlijk op maat gemaakt inburgeringsplan moeten maken om hen zo snel mogelijk aan werk te helpen. Begin 2019 wordt vanuit het Ministerie meer bekend gemaakt over details, zoals welke doelen precies worden gesteld, of gemeenten instrumenten zoals de tegenprestatie moeten inzetten en hoe een intakegesprek met een nieuwkomer eruit moet komen te zien. Er wordt gestreefd naar een uniforme aanpak in de diverse gemeenten, om willekeur tegen te gaan.

- *Laarbeek voor elkaar*

Laarbeek voor elkaar is een online community waar vraag en aanbod van inwoners uit Laarbeek bij elkaar komen. De community wordt beheerd door VIERBINDEN. In de MooiLaarbeek krant wordt de website en het huidige vraag en aanbod onder de aandacht gebracht.

- *Wegwijzer Laarbeek*

Op Wegwijzer Laarbeek wordt informatie op het gebied van welzijn en wonen verzameld. Er wordt een overzicht gegeven van alle organisaties en verenigingen die actief zijn binnen zorg, welzijn en wonen in Laarbeek. Op deze manier kunnen inwoners de benodigde informatie gebundeld terug vinden.

- *Voorschools beleid en samenwerking (passend) onderwijs*

Samen met de betrokken partners, het consultatiebureau, kinderopvang, het onderwijs en het gebiedsteam jeugd wordt verder gewerkt aan versterking van de (voor)schoolse zorgstructuur. Van belang is om de partners hier middels gestructureerd overleg in mee te blijven nemen.

Het VVE beleid (vroeg- en voorschoolse educatie) is een belangrijk thema in de voorschoolse zorgstructuur.

Lokaal en regionaal wordt in verschillende samenwerkingsverbanden de samenwerking gezocht met het primair en voortgezet onderwijs.

- *Subsidiebeleid*

In ons subsidiebeleid is vastgelegd aan wie wij een jaarlijkse subsidie overmaken en waarom.

Deze basis voor een subsidie kan liggen in ledenaantallen (bij een voetbalclub) of in een te leveren dienst en/of prestatie door een professional (van VIERBINDEN of LEVgroep).

Daarnaast verstrekken wij incidentele subsidies. Het college besluit tot het al dan niet toekennen hiervan op basis van een verzoek hiertoe door een (groep) burger(s), een vereniging of een professionele instelling. Belangrijk criterium voor het verstrekken van een subsidie is dat daarmee een, nader omschreven, algemeen belang, bijvoorbeeld social return, gediend wordt. Deze belangen worden in de vorm van voorwaarden opgenomen in ons subsidiebeleid, (dat in 2019 herzien wordt).

Zo geeft ook het subsidiebeleid richting aan de samenleving en staat daarmee in samenhang met de rest van de in dit hoofdstuk genoemde activiteiten.

3. Input voor een verdere uitwerking van onze visie

De visie die richting geeft aan dit beleidsplan is verwoord in de subtitel van de Toekomstvisie Laarbeek 2020: 'Ruimte geven aan een vitale zorgzame samenleving'.

Op hoofdlijnen dekt dit de lading; ons gezamenlijk streven is nog steeds gericht op het realiseren van een 'vitale en zorgzame samenleving'.

Om dit doel te bereiken heeft de in hoofdstuk 2 geschetste veelheid aan werkzaamheden echter meer kader nodig. Dit kader wordt vanuit verschillende kanten aangereikt:

- Coalitieakkoord: Vijfpartijenakkoord Raadsprogramma 2018 - 2021
- Tussenevaluatie WMO Beleidsplan 2015 - 2018 (B&W besluit 2 mei 2017)
- Adviesraad Sociaal Domein: advies Beleidsplan Sociaal Domein d.d. 22 februari 2018
- Cliëntenraad Participatiewet: advies Beleidsplan Sociaal Domein d.d. 11 juni 2018
- Gezondheidsbijeenkomst 'Gezond Verstand' d.d. 20 maart 2018.
- Seniorenraad Laarbeek
- Partners uit het Sociaal Domein

3.1 Coalitieakkoord: Vijfpartijenakkoord Raadsprogramma 2018 – 2021

In het voorjaar van 2018 zijn in het coalitieakkoord afspraken gemaakt die betrekking hebben op gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs en economie en werkgelegenheid. De afspraken die betrekking hebben op het sociaal domein worden hieronder opgesomd.

- We werken toe naar een sociaal domein zonder schotten met minder regels, met als doelstelling om goede zorg betaalbaar te houden; we willen hierbij inbreng van de gebruikers van de zorg door periodiek te monitoren en ons op basis daarvan te richten op preventie.
- We zetten ons in voor een eenzaamheidsaanpak (voor jong en oud).
- We blijven inzetten op een bredere kijk op gezondheid.
- Bij de inrichting van openbare voorzieningen en openbare ruimte wordt rekening gehouden met mensen met een mentale of fysieke beperking.
- We willen overbelasting van mantelzorgers voorkomen.
- We willen de participatie van jeugd bevorderen.
- We zorgen ervoor dat accommodaties op orde blijven.
- Schulddienstverlening wordt verder doorontwikkeld.
- We richten ons op de bestrijding van de verborgen armoede. In het bijzonder bij kinderen.
- Er worden laagdrempelige voorzieningen gecreëerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gericht op participatie.

Op beleidsniveau spreekt dit akkoord zich uit voor integraliteit, transformatie en inclusie.

3.2 Tussenevaluatie Wmo Beleidsplan 2015 - 2018

De tussenevaluatie van het Wmo beleidsplan trekt als samenvattende conclusie: 'Laarbeek kent een zeer actieve gemeenschap, waarin veel activiteiten ontplooid worden; veelal zonder enige (of geringe) financiële ondersteuning. Deze activiteiten dragen mede bij aan de realisatie van de gestelde doelen. Daarnaast vragen wij onze professionele partners om in de lijn van ons beleid projecten op te pakken. Dat er veel gebeurt in Laarbeek blijkt niet alleen uit onze eigen evaluatie, maar ook uit de Volksgezondheidstoekomstverkenning van de GGD, waarin ook tal van projecten worden aangehaald.

Naar de toekomst toe is het van belang de ingeslagen weg te blijven volgen, maar enkele accenten te verleggen: op inhoud én op proces. Zo zijn er een aantal inhoudelijke thema's die om een doorontwikkeling vragen en waar vanuit de gemeente dus nadrukkelijker op gestuurd moet worden. Ook is het van belang om nieuwe 'doeners' binnen de gemeenschap 'mee te nemen' en dit proces van inwonerparticipatie zorgvuldig te begeleiden en te ondersteunen. Hiervoor hebben wij onze belangrijkste partner in deze, namelijk ViERBINDEN, nodig'.

In voorgaande wordt geconcludeerd dat het van belang is om op inhoud en proces een aantal accenten te verleggen. Kijkend naar het proces van het Wmo Beleidsplan 2015 – 2018 en naar de evaluatie van dit plan, komen we tot de constatering dat de gehanteerde vorm van participatie een accentverschuiving behoeft. Bij de ontwikkeling van het Wmo Beleidsplan 2015 -2018 zijn de inwoners van Laarbeek gevraagd om een bijdrage te leveren aan 'ons' plan. Het was de bedoeling dat 'ons' plan ook 'hun' plan zou worden, maar dat is onvoldoende geslaagd. Eén van de redenen hiervoor is dat er meer 'denkers' dan 'doeners' gemobiliseerd waren.

De accentverschuiving in de praktische betekenis van hoe wij met 'participeren' willen omgaan, betekent dat we de rollen gaan omdraaien; we willen als gemeente zoveel mogelijk aansluiten bij de plannen van onze inwoners, dus bij hun vragen en behoeften, zowel individueel als in groeps- (verenigings-) verband. Als deze verschuiving slaagt, is het meer dan alleen een accentverschuiving. We kunnen dan spreken van een fundamentele verschuiving van inwonersparticipatie in Laarbeek.

3.3 Adviesraad Sociaal Domein

De Adviesraad Sociaal Domein heeft middels een advies de voor hen belangrijke aandachtspunten voor het beleidsplan 2019-2022 gedeeld. De belangrijkste punten worden hier kort beschreven.

Bij het nadenken over het beleid hanteert de adviesraad het volgende mensbeeld; "mensen zijn evenwaardig aan elkaar, mensen dienen zelf (voor zover mogelijk) verantwoordelijkheid te nemen, mensen zijn (zoveel als mogelijk) eigenaar van hun eigen leven in samenhang met het leven in de gemeenschap."

De Adviesraad Sociaal Domein vindt het belangrijk dat de gemeente focus blijft houden op de vitale en zorgzame samenleving. Deze samenleving moet samen met inwoners en instellingen gevormd worden. Het is belangrijk dat de gemeente erkent dat zij verantwoordelijk is voor het systeem; dit betekent dat zij problemen en mogelijkheden duidt, partijen bij elkaar brengt en dat duidelijk wordt wat ieders rol en verantwoordelijkheid is.

Om vrijwilligerswerk en gemeenschapszin tot stand te laten komen en verder te ontwikkelen is er een budget nodig. De Adviesraad Sociaal Domein ziet dit graag terug in concrete plannen, waarin de gemeente de regie op zich neemt.

De adviesraad vindt verder dat de gemeente terughoudend kan zijn in het (laten) aanbieden van diensten als dat de inwoners uitdaagt om zelf in actie te komen. Maar de gemeente moet er wel voor zorgen dat de benodigde zorg wordt aangeboden als actie van inwoners en instellingen onvoldoende is.

De komende jaren komen er steeds meer oude mensen die ook nog eens ouder worden. De gemeente moet daarop de komende jaren nadrukkelijk beleid maken. De Adviesraad Sociaal Domein is het erover eens dat de gemeente nog meer dementievriendelijk moet worden. De gemeente moet meer

gaan ondersteunen in de mantelzorg en ook op zoek gaan naar andere manieren van ondersteuning om de thuisomgeving te kunnen blijven vragen wat reeds van hen gevraagd wordt.

Gemeenschapstructuren (sportverenigingen, muziekverenigingen, coöperaties, buurtverenigingen etc.) worden vaak gevraagd en ingezet bij (de organisatie van) activiteiten. Zij kunnen ook dienen als vindplaats van problemen en als signalering voor de zorg. De Adviesraad Sociaal Domein adviseert om ook hier de komende jaren meer aandacht aan te geven.

Tot slot vindt de Adviesraad Sociaal Domein dat de bureaucratische systemen zodanig licht gemaakt moeten worden dat ze ruimte bieden en vrijheid geven in de uitvoering. Er moet meer respect komen voor de eigen oplossing van mensen.

Hiermee onderschrijft de Adviesraad Sociaal Domein het streven naar integraliteit, transformatie en inclusie. Daar wordt aan toegevoegd dat we vanuit de gemeente onze verantwoordelijkheid vertalen in een duidelijk zichtbare regierol.

3.4 Cliëntenraad Participatiewet

De Cliëntenraad Participatiewet geeft aan dat er goed gebruik gemaakt moet worden van de eerder geformuleerde adviezen over het Sociaal Domein en de verdere integratiemogelijkheden hierbinnen. Daarnaast adviseren zij om het Beleidsplan Sociaal Domein van gemeenten uit de regio te raadplegen.

Cliëntenparticipatie, burgerparticipatie en vrijwilligers; een steviger fundament als kracht voor de toekomst, met vergrijzing hierbinnen als centraal thema is een onderwerp dat duidelijk moet terug komen in het beleidsplan.

3.5 Gezondheidsbijeenkomst 'Gezond Verstand'

Op 20 maart 2018 hebben 85 mensen de gezondheidsbijeenkomst bijgewoond. Professionals, vrijwilligers en enkele inwoners hebben de avond bezocht. We hebben gehoord wat zij belangrijk vinden in het leven, waar zij energie van krijgen en wat gezondheid voor hen betekent. *Balans* is voor velen het sleutelwoord voor gezondheid.

Het thema van de avond was positieve gezondheid. Anders denken, niet in ziekte maar in gezondheid. Een gezondheidszorg die uitgaat van mogelijkheden van mensen en die kijkt naar verschillende perspectieven, die een antwoord geeft op wat mensen nodig hebben in plaats van een uniform aanbod doen. Om dit te kunnen realiseren is een cultuurverandering nodig in de gezondheidszorg, maar als wij daar met zijn allen aan werken is de eerste stap gezet.

We hebben geleerd van de indrukwekkende verhalen van onze gastsprekers tijdens de verhaalsessies. In welke moeilijke situaties kun je terecht komen en hoe ga je daarmee om? Welke hulp kun je krijgen en waar loop je tegenaan? Wat heeft iemand nodig en wat kunnen we voor elkaar betekenen? We moeten nog beter en duidelijker communiceren waar onze inwoners hulp kunnen krijgen, meer samenwerken met elkaar en ons best doen om de juiste hulpverlener op de juiste plaats te krijgen. Begrip van de buitenwereld en lotgenoten contact is belangrijk voor de hulpvrager. Maar ook oog voor de omgeving is belangrijk. Zorg dat de partners van de hulpvragers gezien worden en biedt hen ook steun en zorg waar nodig. Dit gebeurt nog te weinig. Tot slot blijkt dat we de nazorg beter moe-

ten doen. Hulpvragers zijn nog niet (altijd) klaar als ze zich weer beter voelen. Betrokken blijven en contact houden zijn de kleine dingen die ertoe doen.

Tot slot hebben we de deelnemers gevraagd wat de gemeente Laarbeek kan bijdragen aan de (positieve) gezondheid van hen en de omgeving. *Luisteren, aandacht, anders denken, buiten de kaders denken* bleken de kernwoorden.

3.6 Seniorenraad Laarbeek

De seniorenraad Laarbeek heeft middels een beleidsnotitie 2019-2022 aandachtspunten aangeleverd die zij graag terug zien in dit beleidsplan. In de beleidsnotitie hebben zij hun visie op senioren gegeven. Deze visie staat omschreven in het landelijk programma "Langer Thuis" en onderschrijven zij:

"De meeste senioren zijn vitaal: ze worden ouder en blijven langer gezond. Veel van de huidige en de toekomstige 75-plussers zijn zelfredzaam. Het is voor hen geen probleem om de nodige aanpassingen in hun ondersteuning, zorg of woning te regelen, zelfs als zij een ziekte of beperking krijgen. Een kwart van de ouderen heeft echter het gevoel geen grip op het leven te hebben. Met de leeftijd neemt echter voor zowel de vitale als kwetsbare ouderen de kans toe om afhankelijk te worden van zorg en ondersteuning.

Het aantal kwetsbare senioren stijgt: van de zelfstandig wonende 75 plussers is ruim een derde kwetsbaar en van de 80 plussers zelfs de helft, een aandeel dat verder zal oplopen.

Binnen de groep kwetsbare senioren zijn vrouwen, alleenstaanden met een beperkt sociaal netwerk, mensen met een lagere opleiding en inkomen, en geen of slecht Nederlands sprekend oververtegenwoordigd. Deze senioren beschikken over minder gezondheidsvaardigheden en kunnen ook vaak minder goed of niet met de computer overweg. Zij hebben daarom meer professionele ondersteuning nodig dan de vitale, zelfredzame ouderen. Met de toekomstige veranderingen in de maatschappij, zal de diversiteit onder senioren verder toenemen".

De volgende aandachtspunten rijkt de seniorenraad aan:

- Overleg Seniorenraad en gemeente continueren
- Opnemen seniorenparagraaf in het beleidsplan Sociaal Domein
- Bestrijden van verborgen armoede bij senioren
- In stand houden huidige vervoersvoorzieningen
- Aandacht voor Openbaar Vervoer in de avonden
- Aandacht voor werkloze jonge senioren zonder arbeidsbeperking
- Gemeentelijke regierol in evenwichtig aanbod van zorgvoorzieningen
- Goede ondersteuningsstructuur voor zorg thuis
- Doorzetten weg naar Dementievriendelijk Laarbeek
- Extra inzet van huishoudelijke zorg bij dementie
- Continueren huidige voorzieningenaanbod senioren
- Opzetten servicedienst voor senioren
- Blijvende professionele ondersteuning project "Hoe sterk is mijn netwerk"?
- Gronden bestemmen voor nieuwe woonvormen voor senioren
- Urgentiebeleid wonen invoeren
- Wooncomplexen in een kern bestemmen voor senioren uit die kern

- Project Blijvend Thuis in Eigen Huis nieuw leven in blazen
- Regiegroep wonen voor senioren instellen
- Blijvend informeren bewoners wooncomplexen over openen deur (seniorenraad in samenwerking met politie en zorginstellingen)
- Zichtbaarheid wijkagent
- Continueren huidige voorlichtingsactiviteiten (veiligheid in en rond het huis, Broemcursus en cursus E-bike)

3.7 Partners uit het Sociaal Domein

De managers van de organisaties in het Sociaal Domein in Laarbeek (ViERBINDEN, Levgroep, MEE, GGD, Kinderopvang, Zorgboog/consultatiebureau) hebben ons de volgende aandachtspunten meegegeven bij de verdere uitwerking van de visie:

- Richt je niet alleen op het niveau van de uitvoering maar ook op het niveau van de organisaties.
- Laat een structureel overleg met management/directie van betrokken moederorganisaties deel uitmaken van de lokale overlegstructuur.
- Positioneer je als gemeente als regievoerder van deze organisaties.
- Zoek vanuit het sociaal domein waar mogelijk de verbinding met het ruimtelijk domein, bijvoorbeeld waar het gaat om groen in de buurt en geur- geluidsoverlast.

4 Verdere uitwerking van de visie

In dit hoofdstuk wordt de input uit het vorige hoofdstuk gebruikt voor een verdere uitwerking van de visie zoals die in hoofdstuk 1 is opgenomen; 'ruimte geven aan een vitale zorgzame samenleving'.

4.1 Het Sociaal Domein

Het eerste 'middel' waarmee binding en nader richting gegeven wordt aan de professionele werkzaamheden in hoofdstuk 2 is gelegen in de betekenis die we geven aan het begrip 'sociaal domein'. Wat er precies mee bedoeld wordt is afhankelijk van de context. Het gaat tenminste om een verbinding van de drie transities waartussen ontschotting moet plaatsvinden. Op een ander moment horen ook het onderwijs en even later ook de verenigingen tot het sociaal domein.

Van belang voor Laarbeek, voor ons beleidsplan sociaal domein, is dat wij tot een omschrijving van dit begrip komen dat voor ons de lading dekt en doet wat het moet doen; betekenis krijgen door het realiseren van verbinding.

Deze verbinding begint ermee dat het sociaal domein in Laarbeek de gezamenlijke 'werkplaats' is van alle, door de gemeente gefinancierde, professionals die uitvoering geven aan de drie transities. Daar rekenen we toe de professionals, die direct of indirect werken met jeugd, volwassenen en ouderen. Dat zijn de medewerkers van: ViERBINDEN, de zorgboog/ het consultatiebureau, de kinderdagverblijven, LEVgroep, de basisscholen en het voortgezet onderwijs, Senzer, de GGD (gemeentelijke gezondheidsdienst), Novadic-Kentron (verslavingszorg), de GGZ (geestelijke gezondheidszorg), MEE, en Bijzonder Jeugdwerk.

Het 'sociaal domein' beschouwen we als een werkterm voor professionals, die zich met zijn allen inspannen om een vitale en zorgzame samenleving in Laarbeek te realiseren. De professionals werken samen in het Gebiedsteam Jeugd en Gebiedsteam 18+. Samen vormen zij het team Sociaal Domein. Deze professionals zoeken bij de uitvoering van hun werkzaamheden steeds nadrukkelijker de verbinding met vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

4.2 Inclusie; iedereen doet mee

Inclusie heeft betrekking op alle inwoners van Laarbeek. In algemene zin staat inclusie voor 'insluiting'. Meer in het bijzonder staat inclusie voor 'insluiting in de samenleving van achtergestelde groepen op basis van gelijkwaardige rechten en plichten. Inclusie wordt vooral gebruikt rond allochtonen, kansarmen en mensen met een handicap - functiebeperking. De verantwoordelijkheid tot 'aanpassing' ligt niet bij een sociaal achtergestelde groep, zoals bij integratie'.

Met 'Iedereen doet mee!' als titel van het WMO Beleidsplan 2015 – 2018, hebben we in Laarbeek al een start gemaakt met het realiseren van een inclusieve samenleving. Met de door de coalitie benoemde beleidsvoornemens als, eenzaamheidsaanpak (voor oud en jong), doorontwikkeling schulddienstverlening en bestrijding verborgen (kinder)armoede, blijft inclusie een actueel thema. Uitgangspunt hierbij is: Praat met mij niet over mij.

4.3 Maatwerk; het verschil maken

Een thema dat ook de komende jaren richting geeft aan het handelen van professionals is het komen tot maatwerk. Aan maatwerk gaat vooraf dat 'de vraag' (individueel of collectief) in zijn context ge-

plaatst wordt om van daar uit mee te kijken naar wat de best passende oplossing is. Dit impliceert het maken van verschil: elke vraag heeft een andere context.

Om dit verschil te kunnen maken is het nodig dat professionals in de uitvoering voldoende autonome ruimte hebben om samen met de klant uit te kunnen maken wat het meest passend is.

Hiermee wordt de verantwoordelijkheid voor wat 'passend' is, een gedeelde verantwoordelijkheid tussen 'de klant' en de dienstverlener/hulpverlener.

De klant kan een inwoner zijn die een vorm van dienstverlening of zorg nodig heeft, maar ook een sport- of muziekvereniging of een bezoeker van een gemeenschapshuis.

Met de decentralisaties in het algemeen en maatwerk in het bijzonder, leggen we verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in elke organisatie en in de samenleving. Hiermee wordt aan de interactie tussen professional en klant, in de volle breedte van het sociaal domein, een zo groot mogelijk (= bij die interactie passend) oplossend vermogen toebedeeld.

Onze rol in deze is het faciliteren van deze interactie door hier duidelijke kaders aan te stellen om daarbinnen het vertrouwen te geven aan de professionals en hun klanten.

Het leveren van maatwerk als resultaat impliceert eveneens een verschuiving in de opvatting van 'kwaliteit'. Aan de huidige objectieve, SMART gedefinieerde en vooral kwantitatief ingevulde kwaliteitscriteria, worden persoonlijke ervaringsgegevens van cliënten toegevoegd. Met maatwerk krijgt kwaliteit een subjectieve dimensie: wat goed is voor de één, kan slecht zijn voor een ander.

Deze veranderende opvatting over kwaliteit is eveneens van invloed op wat wenselijke resultaten zijn van professionals en van hun organisaties. Dit heeft weer gevolg voor hun wijze van verantwoording.

4.4 Integraliteit; samenwerking

Integraal staat voor het geheel, alles omvattend. Vanuit een integraal perspectief zien we naast verschillen ook overeenkomsten en die hebben we nodig om verbindingen te leggen, om tot samenwerking te komen. Meer dan voorheen is het realiseren van samenwerking een thema voor ons als gemeente(n).

We willen, in het verlengde van onze verantwoordelijkheden voor het brede sociaal domein, dat professionals steeds meer diensten en zorg lokaal uitvoeren. Hierdoor worden de lokale teams groter en dat vraagt om goede samenwerking en afstemming tussen professionals en vrijwilligers en mantelzorgers en tussen de verschillende professionals onderling.

Tegelijk blijven we, als de vraag dat nodig heeft, afhankelijk van regionale expertise. In die gevallen moet snel geschakeld kunnen worden tussen 'lokale' en 'regionale' professionals.

De volgende vormen van samenwerking zijn relevant:

- Samenwerking tussen het informele en het formele circuit: tussen vrijwilligers en mantelzorgers en professionals.

Versterking van de nulde lijn.

- Samenwerking tussen professionals in de verschillende domeinen (jeugdzorg, Wmo en participatie), lokaal en regionaal.

Integrale benadering van de vraag.

- Samenwerking op strategisch niveau om te komen tot integrale regionale beleidsontwikkeling sociaal domein. Dit vertalen naar een adequate lokale en regionale inrichting van het sociaal domein met een goede aansluiting tussen de lokale vraag en het regionale aanbod.
Versterking van het lokale aanbod.
- Regionale samenwerking op bestuurlijk en beleidsniveau om ook op de regionale schaal zodanig sturing te geven aan de transformatie dat de gemene deler van lokale uitgangspunten zich vertaalt in beleid, zoals op het niveau van Zuidoost Brabant in een Product Diensten Catalogus voor jeugdzorg die maatwerk mogelijk maakt of op het niveau van de Peelgemeenten de aanpak van armoede en schulddienstverlening in samenwerking met Senzer en het UWV.
Integrale transformatie.

Integraliteit is ook een inhoudelijk thema waar het de uitvoering van vormen van dienst en zorgverlening betreft. Dit houdt in dat met name bij de start van elk dienst en zorgverleningstraject zo breed mogelijk gekeken wordt naar de vraag/vragen van de inwoner(s). Als aan een opvoedondersteuner een opvoedvraag gesteld wordt, kijkt hij/zij of er ook andere vragen spelen, op het gebied van armoede/schulden of taal bijvoorbeeld.

Deze vorm van integraliteit vraagt van de professionals een brede, generalistische blik aan de voorkant: een goed signaleringsvermogen. Om dit te kunnen doen is deskundigheid nodig én een infrastructuur waarin professionals deze signalen snel en goed kwijt kunnen: om, in de huidige terminologie, 'een duidelijke toegang' voor elk thema waarvoor wij professionals in de signaleringsmodus zetten.

Het organisatorisch vraagstuk dat hier voor de komende periode aan vast zit is het realiseren van een zo integraal mogelijke toegang.

4.5 Regievoering & kostenbeheersing

Samenwerking is meer dan ooit dé kritische succesfactor voor het slagen van de transformatie in het sociaal domein. Ervaring leert dat de door ons gewenste vormen van samenwerking niet vanzelf tot stand komen. Dat vraagt om stevige sturing en regievoering. Omwille van de ons als gemeente toebedeelde (wettelijke) verantwoordelijkheden én de inhoudelijke en financiële belangen die er aan vast zitten, willen we de uitvoering van deze regiefunctie bij onszelf houden. Ook de beschikbare budgetten vallen binnen de regievoering, wat zich vertaalt in de primaire processen van de uitvoering om langs die weg te landen op de keukentafels. Bij de inrichting van de primaire processen blijven we aandacht houden voor kwaliteitsverbetering.

Vanuit dit perspectief, meer sturing door de gemeente en daar bij passende verantwoordelijkheden, vullen we de komende tijd de rolverdeling met onze ketenpartners in.

4.6 Transformatie; in goede samenwerking / het verschil maken /voor iedereen

Transformatie staat voor het realiseren van inclusie, maatwerk en integraliteit. Dit betekent dat professionals in de uitvoering in goede samenwerking, het verschil maken, voor iedereen.

- Inhoudelijk staat dit voor methodische en kwalitatieve doorontwikkeling van het professioneel handelen. Wij verwachten van de organisaties die betrokken zijn bij de lokale uitvoering dat zij hun professionals opleiden en begeleiden in deze doorontwikkeling. De gewenste wijze van deskundigheidsbevordering is onderdeel van de opdrachten aan onze ketenpartners.

- Organisatorisch staat dit voor de positionering, samenstelling en aansturing van de professionals en organisaties in het sociaal domein. Aansturing impliceert (het komen tot) gedeelde opvattingen over resultaten en verantwoording.

5 De visie in de praktijk

In dit hoofdstuk geven we aan de hand van een aantal hoofdthema's weer wat we gaan doen en hoe we dat in lijn van de in hoofdstuk 4 beschreven visie, gaan doen.

5.1 Vrijwilligerswerk en mantelzorg: een sterke nulde lijn

Dit beleidsplan heeft de bedoeling richting te geven aan met name het handelen van professionals in Laarbeek. Dit zeggen we met de wetenschap dat de Laarbeekse samenleving draait op de kracht van vrijwilligers en mantelzorgers. Hun inzet blijven we stimuleren, omdat we simpelweg niet zonder kunnen.

Dat wat onze samenleving vitaal en zorgzaam maakt; de zorg van mensen voor hun naasten, wat vrijwilligers met hart en ziel doen bij de voetbalclub, de handbal, scouting, harmonie, daar past ons als overheid bescheidenheid. Onze gemeentelijke rol in deze is randvoorwaardelijk, bieden van een vangnet in de volle breedte. Dit vangnet biedt zowel ondersteuning bij het laten meedoen van alle leden, denk aan jongeren met gedragsproblemen, als bij het oplossen van vragen op het terrein van vrijwilligersbeleid en duurzaamheid.

Deze rol, dit vangnet, wordt steeds belangrijker omdat het vrijwilligerswerk en mantelzorg onder druk staan:

- Er is een feitelijk of dreigend tekort aan vrijwilligers en mantelzorgers. De nieuwe vrijwilliger bindt zich liever aan afgebakende, tijdelijke, taken dan aan een vaste functie.
- Er worden steeds meer eisen gesteld aan de uitvoering van vrijwilligerswerk en mantelzorg. Door Europese en landelijke wet- en regelgeving, maar ook door wensen en verwachtingen 'van onderaf'; sommige ouders zien een vereniging als een verkapte vorm van kinderopvang. In de volle breedte hebben we daarom aandacht voor het werven en behouden van vrijwilligers. Daarover blijven we in gesprek met organisaties en verenigingen.

5.2 Participatie: twee betekenissen;

- **Meedoen aan de samenleving (inclusie)**
- **Inspraak in beleid, invloed in wat wij als gemeente doen in het sociaal domein**
- Meedoen aan de samenleving

In het verlengde van de participatiewet is meedoen aan de samenleving in eerste instantie gericht op deelname aan het arbeidsproces. Voor het toeleiden naar en behouden van passend werk maken de participatiecoaches van Senzer deel uit van het team sociaal domein in Laarbeek. Ook mensen voor wie werken er niet in zit, willen we de komende periode mogelijkheden bieden zo optimaal mogelijk deel te (blijven) nemen aan de samenleving. Dit vraagt om goede samenwerking tussen de professionals sociaal domein, waar nodig en mogelijk met andere partners in het lokaal sociaal domein.

- Inspraak in beleid

We draaien de rollen om; wij, onze professionals, sluiten aan bij waar de inwoners van Laarbeek mee bezig zijn.

Het versterken van de nulde lijn, het in stand houden van een vitale en zorgzame samenleving, staat met stip op één op de to-do-lijst voor de komende periode. Hierbij keren we de vorm van participatie

om; we vragen onze inwoners niet langer om aan te sluiten bij waar wij mee bezig zijn, maar wij, de gemeente en de professionals in het sociaal domein, sluiten aan bij waar de inwoners mee bezig zijn. Voor (bijna) alle activiteiten die we genoemd hebben in hoofdstuk 2, geldt dat daar op een of andere manier, binnen of buiten het zicht van de gemeente, vrijwilligers of mantelzorgers actief zijn. Waar mogelijk willen we dit stimuleren. Dat doen we anders voor vrijwilligers dan voor mantelzorgers. In de komende periode gaan professionals in het lokaal sociaal domein zich bij de uitvoering van hun werk nadrukkelijker richten op het realiseren van aansluiting bij wat vrijwilligers, al dan niet in georganiseerd verband, al doen. Denk hierbij aan thema's als 'aanpak laaggeletterdheid en armoede/schulddienstverlening' en 'veiligheid'.

Uitgangspunt voor professionals bij het leggen van deze verbinding met vrijwilligers is de vraag met welke vorm van ondersteuning de vrijwilliger op dat moment het meest geholpen is bij de uitvoering van zijn/haar activiteiten. Op deze manier moet het betrekken van vrijwilligers en het voorzien in een antwoord op hun vragen integraal onderdeel worden van het primair proces in ons sociaal domein. Waar deze aansluiting er al is, bij 'Laarbeek voor elkaar' en de sportverenigingen, wordt die verder uitgewerkt.

Met deze aansluiting snijdt het mes aan twee kanten:

- Vrijwilligers hebben continue invloed op het handelen van professionals.
- Tegelijk verstevigen we het vangnet onder vrijwilligers en verenigingen.

Nut en noodzaak van het ondersteunen van mantelzorgers wordt door de gemeente erkend. Binnen de huidige budgetten (en tekorten daarop) is niet voorzien in financiering van de verschillende vormen van ondersteuning. Het is nog onduidelijk of hier vanuit het rijk middelen voor beschikbaar komen.

Inspraak in beleid van jong en oud

In tegenstelling tot jongeren zijn ouderen goed georganiseerd. Voor ons als gemeente betekent dit dat wij hier op verschillende manieren mee omgaan. De verbinding met ouderen willen we verbeteren door actiever aan te sluiten bij onder andere de KBO's en andere verenigingen.

Voor het verbeteren van de verbinding met jongeren gaan we nadrukkelijker naar hen op zoek om themagericht met ze in gesprek te gaan. Dit kan variëren van de aanleg van een speelveld en de invulling van tienerwerk, tot, in samenwerking met WoCom, de bouw van starterswoningen.

Ook voor deze vormen van participatie geldt maatwerk.

5.3 Aanpak laaggeletterdheid en armoedebestrijding / schulddienstverlening

Bij de aanpak van laaggeletterdheid en armoedebestrijding en het verbeteren van de schulddienstverlening (ALAS) gaat het om verschillende thema's waarvan verondersteld wordt dat ze veel overlap hebben in doelgroep. Voor deze doelgroep geldt dat ze, vooral door schaamte, moeilijk te bereiken is. Dit zorgt er voor dat maatwerk al aan de orde is aan de voorkant; mensen moeten over een drempel geholpen bij het (h)erkennen van hun situatie en bij het willen aanvaarden van een vorm van hulp. ALAS vraagt, net als veiligheid, om een zo integraal mogelijke benadering.

Deze integraliteit begint er mee dat we van alle professionals in het sociaal domein verwachten dat ze deze thema's herkennen en weten waar ze met dit signaal naar toe moeten. Tegelijk is het voor beide

thema's afzonderlijk nodig, een duidelijke infrastructuur neer te zetten, waarin via een herkenbare, laagdrempelige toegang, toegeleid wordt naar passend aanbod.

Dit aanbod wordt zo integraal mogelijk samengesteld en uitgevoerd. Indien nodig wordt hiertoe domein overstijgend samengewerkt.

Voor de aanpak van laaggeletterdheid is in 2017 het Taalhuis Laarbeek ingericht. Hier ligt een convenant onder en daar uit voortkomend is een werkgroep Taalhuis actief die zich bezig houdt met het inrichten van een 'taal' infrastructuur.

Voor armoedebestrijding en schulddienstverlening is in 2018 een procesregisseur benoemd die een kernteam samenstelt waarmee ze de volgende opdracht gaat uitvoeren:

- Begin met de opbouw van een sociale infrastructuur waarin vraag en aanbod op het terrein van (kinder)armoede, zo efficiënt mogelijk bij elkaar gebracht worden.
- Breng de doelgroep in beeld. Vul een kwantitatief beeld aan met een verhalende beschrijving; maak 'armoede' herkenbaar en deelbaar en werk een benadering van de doelgroep uit, waarbij de behoefte (niet armoede als probleem) centraal staat.
- Maak een inventarisatie van mogelijke vindplaatsen en zorg in het bijzonder voor een passende positionering van het (basis)onderwijs.
- Draag zorg voor lokale inbedding van inzicht in, en afstemming tussen het aanbod.
- Integreer de beleidsdoelstellingen op het terrein van Bijstand, Minima en Schulddienstverlening in het op te stellen plan van aanpak.

5.4 Sport en bewegen & gezondheid

Voor wat betreft sport en bewegen is het beleidsvoornemen dat dit een nog integraler onderdeel wordt van onze gezondheidsbenadering. Er is de afgelopen jaren al veel aandacht gegeven aan sport en bewegen en dat heeft veel effect gehad en geresulteerd in het samenwerkingsverband Laarbeek Actief. De verdergaande integraliteit die we nu zoeken richt zich erop dat sport en bewegen een thema is wanneer gezondheid op welke manier dan ook in het geding is. In geval van (lichte) psychische aandoeningen kan sport en bewegen een helende én een preventieve werking hebben.

Om sport en bewegen voor nog meer mensen mogelijk te maken is het nodig dat we, samen met verenigingen en andere samenwerkingspartners binnen Laarbeek Actief, het huidige aanbod in Laarbeek versterken en toekomstbestendig maken en waar mogelijk verbreden.

De komende jaren zal ingezet worden op:

- Sportstimulering door inzet van sportcoaches
- Bevorderen van deelname kwetsbare of inactieve mensen (inclusie), door:
  - > samenwerking Uniek Sporten De Peel
  - > optimaliseren samenwerking en uitbreiden (zorg)partners Laarbeek Actief
  - > beweegaanbod voor ouderen (vergrijzing)
- Verbreden en toegankelijk(er) maken van het huidige aanbod, door multifunctioneler gebruik van de huidige buiten- en binnensportaccommodaties (maatwerk/passend aanbod).
- Stichting Leergeld sterker positioneren bij de (sport)verenigingen om het sportaanbod ook voor hun doelgroep, kinderen in armoede, toegankelijk te maken.
- Verenigingsondersteuning: (semi)professioneel ondersteunen bij het coachen van vrijwilligers in de omgang van jeugd en ondersteunen van de besturen waar het gaat om vormen van onderlinge samenwerking tussen de verenigingen en organisaties in Laarbeek (integraliteit)

- Faciliteren 'werkgroep maatschappelijke thema's sportverenigingen'
- Verder ontwikkelen platform 'Laarbeek Verenigt'

Naast de aandacht voor sport richten we ons de komende periode ook op de betekenis die de deelname aan culturele activiteiten heeft/kan hebben, in relatie tot gezondheid. Ook voor deze culturele verenigingen willen we als gemeente een vangnet en vraagbaak zijn wanneer nodig.

5.5 Jeugd(zorg) en vergrijzing

Het beleid voor vergrijzing en jeugd(zorg) is doelgroep gericht. Dat verhoudt zich niet met het streven naar integraliteit.

Hoewel 'vergrijzing' klinkt als een thema wordt hier ook een doelgroep mee bedoeld en wel 'mensen boven een bepaalde leeftijd'. De grootte van deze groep en de specifieke vragen die dat met zich meebrengt, vragen om 'beleid'.

5.5.1 Jeugd(zorg), WMO en Participatiewet

De inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid die we als gemeente sinds 2015 hebben is groot en de consequenties hiervan kunnen verregaand zijn. Hoewel de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze wetten is belegd bij de uitvoeringsorganisaties Peelgemeenten en Senzer, bestaat onze bemoeienis uit meer dan een lokale vinger aan de pols. Het inrichten van de toegang is immers een lokale verantwoordelijkheid.

De term toegang dekt niet de lading; wij streven ernaar dat bij zoveel mogelijk vragen, met lokaal voorhanden aanbod voorzien kan worden. Voor die vormen van zorg waarvoor lokaal geen passend aanbod is, fungeert het lokale veld als toegang tot specialistische vormen van zorg.

Met de huidige tekorten liggen investeringen, ook aan de voorkant, niet voor de hand. Om toch te doen wat nodig is, is nauwe samenwerking met de uitvoeringsorganisatie noodzakelijk om op basis van zorgvuldige afwegingen tot goede keuzes te komen.

Naast deze financiële vragen staat de inhoudelijke en organisatorische doorontwikkeling van het Gebiedsteam Jeugd hoog op de agenda.

De volgende thema's geven richting aan de ontwikkeling van de teams in het sociaal domein voor de nabije toekomst:

- Optimalisering van het primair proces en het hierin integreren van inhoudelijk uitgangspunten als het leveren van goedkoopst adequate zorg.
- Waar nodig en mogelijk versterken van de lokale basis, het Gebiedsteam Jeugd.
- Passende invulling van het werkgeverschap van de medewerkers van het Gebiedsteam Jeugd.
- Verbeteren van de aansluiting met de huisartsen en de tweedelijns GGZ.
- Werkafspraken met elk van de veiligheidspartners over de wijze van aansluiting op het gebiedsteam Jeugd in Laarbeek.
- De aansluiting met het lokale veld verder vorm en inhoud geven: met de wijkteams (gebiedsteam 18+) het Participatie-team en met het informele circuit.
- In het kader van preventief jeugdbeleid blijven we investeren in het vroeg signaleren van situaties waarin jongeren voor overlast dreigen te zorgen. Ook groepen jongeren vallen als casus, in de lijn van het AVE model, onder casus en procesregie.

- De aansluiting/samenwerking met de uitvoeringsorganisatie procedureel en inhoudelijk optimaliseren.
- De verbinding tussen het lokale veld en 'de achterkant' tot stand brengen om ook de aanbieders van de zwaardere vormen van jeugdzorg te betrekken in de transformatie.
- Invoering, in 2019, van een registratiesysteem wat steeds een 'up to date' beeld geeft van de totaal verleende zorg. Dit leidt tot directere sturingsmogelijkheden dicht op de uitvoering.
- De professionals in het gebiedsteam worden nadrukkelijker aangestuurd om tot een goede vraagelectie aan de voorkant te komen, ook waar het afsluiten van casuïstiek betreft.
- Onderdeel van de transformatie is dat kostenbewustzijn landt in de primaire processen van de uitvoering in het team sociaal domein en dat kostenbewustzijn thema is aan 'de keukentafel'.
- Vanuit onze regiefunctie zullen wij kritisch kijken naar overlap en doelmatigheid in bestaande, en nieuwe functies en activiteiten.

5.5.2 Vergrijzing

Het beleid voor de komende periode ten aanzien van vergrijzing is er op gericht om ook deze doelgroep zoveel mogelijk te laten meedoen. De vraag om beleid komt voort uit de wens te voorzien in specifieke behoeften en vragen van deze doelgroep.

Een aantal van deze behoeften en vragen zijn bekend:

- Betere zorg zo dicht mogelijk bij huis om zo lang mogelijk thuis te kunnen blijven wonen.
- Een dementievriendelijk Laarbeek.
- Voorkomen en tegengaan van eenzaamheid.

5.6 Veiligheid & handhaving

Integraliteit is het sleutelwoord voor het borgen van veiligheid voor onze inwoners, veiligheid voor onze professionals en veiligheid voor onze maatschappij. Door onze professionals te laten samenwerken met politie en justitie en gebruik te maken van elkaar expertise, verbeteren we de kwaliteit van zorg. Ditzelfde geldt voor de bestrijding van criminaliteit, radicalisering en ondermijning. Onze professionals in het sociaal domein staan met hun voeten in de maatschappij, daar waar de meeste signalen zich presenteren. Door in te zetten op een sterkere samenwerking met politie en justitie kunnen we toewerken naar een snellere en adequatere handhaving.

Uit de wederkerigheid die we vragen van onze inwoners, om ook in hun situatie tot de goedkoopst adequate vorm van passende zorg te komen, komt een verantwoordelijkheid voort om rechtmatig gebruik te maken van door de gemeente verstrekte voorzieningen. In samenwerking met de uitvoeringsorganisaties vindt controle plaats op geleverde zorg en dienstverlening. In gevallen waar sprake is van geen rechtmatig gebruik, hetzij door een cliënt hetzij door een aanbieder, wordt handhavend opgetreden.

De professionals in het sociaal domein spelen hierin een belangrijke rol.

Door de implementatie van het AVE model (aanpak voorkom escalatie) beogen we een snellere risicotaxatie en efficiënter ingrijpen bij sociale escalaties (te denken valt aan complexe casuïstiek, oplopende burenruzies, signalen van radicalisering). Door te werken volgens dit model weten professionals beter wie wanneer verantwoordelijk is en welke partners erbij betrokken moeten zijn. De lijnen

naar elkaar worden korter, hulpverlening wordt sneller en beter op elkaar afgestemd en de kwaliteit van zorg neemt toe.

De verbinding tussen de zachte hulpverleningswereld (sociaal domein) en de harde veiligheidswereld (politie en justitie) wordt de komende tijd verstevigd. De complexiteit van de casuïstiek waarbij veiligheid een belangrijk thema is, heeft een grote hang naar afgestemd maatwerk. De vraag of behoefte staat centraal, waarna alle ketenpartners afspreken hoe zij hun expertise in kunnen zetten. Creativiteit en een integrale samenwerking tussen het harde en zachte domein is hierin onmisbaar. De integraliteit tussen het harde en zachte domein wordt tevens verstevigd in preventieve zin. Door onze professionals van het sociaal en veiligheidsdomein meer op te leiden in thema's als huiselijk geweld, radicalisering, complexe casuïstiek en fraude vergroten we de signaleringscompetentie en het handelingsvermogen aan de voorkant.

5.7 Positionering, samenstelling en aansturing van de teams in het sociaal domein

De professionals in het sociaal domein werken in verschillende teams: jeugd, Wmo en participatie.

De komende periode blijven de volgende zaken op de agenda:

- Komen tot een optimale samenstelling van de afzonderlijke teams
- Versterken van de onderlinge verbinding
- Met welke expertise versterken we de eerste lijn op de meest effectieve en efficiënte manier
- Invulling van het werkgeverschap voor de professionals jeugd
- Passende huisvesting voor alle professionals
- Samenwerking en afstemming tussen de afdelingen Dienstverlening en Beleid en Projecten

In dit hoofdstuk zijn op hoofdlijnen verschillende onderwerpen genoemd die de komende periode aan de orde zijn in het sociaal domein in Laarbeek. Dit vraagt nog om concretisering. Dat doen we door deze thema's, zoveel mogelijk in verbinding en samenhang met elkaar, te vertalen in concreet uitgewerkte werkplannen. Waar nodig wordt hier de vraag om financiële middelen aan verbonden (zie hoofdstuk 7).

6 Resultaatafspraken en verantwoording

Een belangrijke succesfactor die de transformatie kan laten slagen zit in de wijze waarop we resultaten gaan benoemen in het sociaal domein. We zetten geen grote punt achter smart, maar een komma, in de wetenschap dat het smart maken van resultaatverwachtingen in het sociaal domein geen gemakkelijke opgave is. Samen met onze ketenpartners, starten we een proces waarin we maatschappelijke effecten en gewenste resultaten benoemen die nader richting geven aan het handelen van de professionals in het sociaal domein. Deze wenselijke effecten worden vertaald naar het primair proces van het team sociaal domein en komen terug in de wijze waarop de professionals verantwoording afleggen.

Cijfers, monitorgegevens van lokale/regionale registratiesystemen, blijven noodzakelijk omdat daaruit een rechte lijn getrokken kan worden met de beschikbare financiële middelen. Op die manier zijn ze, ook voor de komende periode, het meest voor de hand liggende sturingsmiddel.

Om dezelfde cijfers nog op een andere manier betekenis te geven nemen we de beleving van de cliënt als uitgangspunt. Interviews gaan deel uitmaken van de verantwoording.

In overleg met onze partners uit het sociaal domein starten we in 2019 met een proces waarin we tot de goede mix van cijfers, proces, maatschappelijke effecten en beleving komen.

Het primair proces van de teams in het sociaal domein wordt zodanig ingericht dat de situatie van de cliënt en de vraag die daar uit voort komt, doorslaggevend is voor de dienst/het product, die/dat geleverd wordt.

7 Financiële paragraaf

In dit hoofdstuk wordt duidelijk welke budgetten er zijn in het sociaal domein. Vervolgens wordt er een voorstel gedaan voor het budget en besteding ervan met betrekking tot dit beleidsplan.

7.1 Budgetten in het sociaal domein

Een optelsom van de budgetten in het sociaal domein vraagt om onderscheid en dat is per definitie arbitrair. Met een voorlopige stop bij 'stenen' en 'groen' komen we, grof onderverdeeld, tot het volgende onderscheid:

Tabel 1: gegevens uit begroting 2018

Categorie	Inhoud	Totaal
A	Vrijwillige inzet	€ 499.400,00
B	Lokale professionele inzet	€ 3.714.884,00
C	Programmakosten jeugd/wmo/bms	€ 12.952.193,00
C2	Uitvoeringskosten GR peel gemeenten en Senzer	€ 1.731.394,00

Categorie A is het budget aan subsidie voor het verenigingsleven in Laarbeek.

Categorie B is het budget aan subsidie voor lokale professionals (ViERBINDEN, Levgroep, GGD, Zorgboog, MEE, Savant).

Categorie C is de regionaal ingekochte zorg, met een onderscheid in programmakosten, geleverde zorg en diensten en (C2) uitvoeringskosten (personele inzet bij GR Peelgemeenten en Senzer).

In de komende periode worden deze categorieën ook in de begrotingsstukken, verder onderverdeeld in budgetten en bijpassende noemers zodat duidelijk richting gegeven wordt aan de besteding ervan.

Het financiële uitgangspunt is dat we het vooralsnog doen met wat we hebben. Op basis van de huidige financiële situatie, is er voor gekozen om het beleidsplan sociaal domein uit te gaan voeren zonder extra budget op voorhand. Zoals gezegd is het een plan dat eerst en vooral de bedoeling heeft inhoudelijk en organisatorisch richting te geven aan het professioneel handelen in het sociaal domein. Daar hebben we niet persé meer mensen in de uitvoering voor nodig. Waar en wanneer dat wel nodig is worden college en raad meegenomen in de afweging.

Begrippenlijst

Bemoeizorg; Bemoeizorg richt zich op mensen in nood. Mensen met complexe problemen op het gebied van geestelijke en lichamelijke gezondheid vaak gecombineerd met verslavings- en sociale problematiek. GGZ Oost Brabant werkt in haar werkgebied met meerdere samenwerkingspartners in vier bemoeizorgteams.

Onafhankelijke cliëntondersteuning; Cliëntondersteuning bestaat uit informatie, advies en kortdurende ondersteuning op alle leefgebieden en richt zich op het versterken van de zelfredzaamheid en participatie. In de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en de Wet Langdurige Zorg (Wlz) staat dat deze ondersteuning onafhankelijk, kosteloos en laagdrempelig moet zijn. Het belang van de cliënt is altijd het uitgangspunt. Iedere burger kan daarom een beroep doen op kosteloze en onafhankelijke cliëntondersteuning. Dit kan bijvoorbeeld ter ondersteuning bij het keukentafelgesprek zijn, bij vraagstukken rondom participatie of bij de aanvraag van een voorziening. Gemeenten, zorgaanbieders en zorgkantoren moeten hier actief op wijzen.

Beschermd Wonen; Beschermd Wonen biedt een veilige en beschermde woonomgeving en begeleidt de bewoners in hun zelfredzaamheid, zodat zij mee kunnen blijven doen in de samenleving of op termijn weer zelfstandig kunnen wonen. Het is bedoeld voor volwassen mensen met psychische of psychosociale problemen.

Eerstelijnszorg; Eerstelijnszorg is zorg dichtbij huis. Het eerste aanspreekpunt voor mensen die zorg nodig hebben. Dit is zorg waar de client zonder verwijzing naartoe kan gaan en omvat onder meer de huisartsenzorg, de collectieve preventie, het maatschappelijk werk en de eerstelijnspsycholoog.

OGGZ (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg); De Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) richt zich op sociaal kwetsbare mensen die zorg en/of hulp nodig hebben, maar dit niet krijgen. De OGGZ is vooral een intermediair tussen en met dienst- en hulpverleners en geeft zij beleidsinformatie over doelgroepen en ontwikkelingen in de samenleving.

Sociaal Domein; sociaal domein omvat alle gemeentelijke taken omvat rondom Werk, Zorg en Jeugd, op basis van de Participatiewet, de Wmo en de Jeugdwet, inclusief alle hieraan verwante taken zoals o.a. handhaving bij leerplicht, voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, passend onderwijs, leerlingenvervoer, de reguliere en bijzondere bijstand, de schuldhulpverlening, het minimabeleid en de (jeugd)gezondheidszorg, huishoudelijke ondersteuning, dagbesteding en mobiliteit en toegankelijkheid.

Team Sociaal Domein; Professionals die samenwerken in het team 18- en 18+ en Laarbeek. Wmo-consulenten, jeugdprofessionals, dorpsondersteuners (ViERBINDEN), Lev-Groep, en Senzer.

Tweedelijnszorg; bestaande uit ziekenhuizen en geestelijke gezondheidszorg, is uitsluitend toegankelijk na verwijzing van een zorgverlener uit de eerstelijnszorg.